

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

29. července 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských věcech – Příslušnost a uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Článek 18 – Příslušnost u spotřebitelských smluv – Určení mezinárodní a místní příslušnosti soudu členského státu – Mezinárodní prvek – Zájezd do třetí země“

Ve věci C-774/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Amtsgericht Nürnberg (Okresní soud v Norimberku, Německo) ze dne 7. prosince 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 21. prosince 2022, v řízení

JX

proti

FTI Touristik GmbH,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení: A. Prechal, předsedkyně senátu, F. Biltgen (zpravodaj), N. Wahl, J. Passer a M. L. Arastey Sahún, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za FTI Touristik GmbH: F. Simon, Rechtsanwalt,
- za českou vládu: A. Edelmannová, M. Smolek a J. Vlácil, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: P. Kienapfel a S. Noë, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 7. března 2024,

* Jednací jazyk: němčina.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 18 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi JX a společností FTI Touristik GmbH, poskytovatelem souborných služeb cestovního ruchu, ve věci náhrady škody, které se JX domáhá z důvodu, že společnost FTI Touristik ho dostatečně neinformovala o podmínkách vstupu a vízech vyžadovaných pro cestu do třetí země.

Právní rámec

Unijní právo

Narižení č. 1215/2012

- 3 Body 3, 4, 15, 18 a 26 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 zní:
 - „(3) [Evropská] [u]nie si stanovila cíl udržovat a rozvíjet prostor svobody, bezpečnosti a práva, mimo jiné tím, že usnadní přístup ke spravedlnosti, zejména uplatňováním zásady vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských věcech. Pro postupné vytváření tohoto prostoru má Unie přijmout opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem, zejména pokud jsou nezbytná k řádnému fungování vnitřního trhu.
 - (4) Určité rozdíly mezi vnitrostátními pravidly pro určení příslušnosti a pro uznávání rozhodnutí ztěžují řádné fungování vnitřního trhu. Je nezbytné přijmout ustanovení, která umožní sjednotit pravidla pro určení příslušnosti v občanských a obchodních věcech v mezinárodním ohledu a zajistí rychlé a jednoduché uznávání a výkon rozhodnutí přijatých v členských státech.
- [...]
- (15) Pravidla pro určení příslušnosti by měla být vysoce předvídatelná a měla by vycházet z zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného. Příslušnost by měla být na tomto základě vždy určitelná, kromě několika přesně vymezených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného spojovacího prvku. Sídlo právnické osoby musí být v nařízení samostatně vymezeno tak, aby společná pravidla byla přehlednější a zamezilo se sporům o příslušnost.
- [...]
- (18) Pokud se týče pojištění, spotřebitelských a pracovních smluv, měla by být slabší strana chráněna pravidly pro určení příslušnosti, která jsou pro ni příznivější než obecná pravidla.

[...]

(26) Vzájemná důvěra při výkonu spravedlnosti v Unii odůvodňuje zásadu, že rozhodnutí vydaná v některém členském státě by měla být uznána ve všech členských státech, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení. Dále snaha o menší časovou náročnost a finanční nákladnost přeshraničních sporů odůvodňuje zrušení prohlášení vykonatelnosti před výkonem rozhodnutí v dožádaném členském státě. [...]"

4 Článek 7 tohoto nařízení zní následovně:

„Osoba, která má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalována:

1) a) pokud předmět sporu tvoří smlouva nebo nároky ze smlouvy, u soudu místa, kde závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn;

[...]“

5 Oddíl 4 kapitoly II uvedeného nařízení, nadepsaný „Příslušnost u spotřebitelských smluv“, obsahuje články 17 až 19 tohoto nařízení. Článek 17 téhož nařízení stanoví:

„1. Ve věcech týkajících se smlouvy uzavřené spotřebitelem pro účel, který se netýká jeho profesionální nebo podnikatelské činnosti, se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž jsou dotčeny články 6 a čl. 7 bod 5:

a) jedná-li se o koupi movitých věcí na splátky;

b) jedná-li se o půjčku návratnou ve splátkách nebo o jiný úvěrový obchod určený k financování koupě takových movitých věcí, nebo

c) ve všech ostatních případech, kdy byla smlouva uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště, nebo pokud se jakýmkoli způsobem taková činnost na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností.

2. Nemá-li smluvní partner spotřebitele bydliště v některém členském státě, avšak má v některém členském státě pobočku, zastoupení nebo jinou provozovnu, je s ním při sporech vyplývajících z jejich provozu jednáno tak, jako by měl bydliště v tomto členském státě.

3. Tento oddíl se nevztahuje na přepravní smlouvy, kromě případu, kdy smlouva poskytuje kombinaci dopravy a ubytování zahrnutou v ceně.“

6 Článek 18 odst. 1 a 2 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„1. Spotřebitel může podat žalobu proti smluvnímu partnerovi buď u soudů členského státu, v němž má tento smluvní partner bydliště, nebo, bez ohledu na bydliště druhé strany, u soudu místa, kde má bydliště spotřebitel.

2. Smluvní partner může podat žalobu proti spotřebiteli pouze u soudů členského státu, v němž má spotřebitel bydliště.“

7 Článek 19 odst. 3 tohoto nařízení zní:

„Od ustanovení tohoto oddílu je možné se odchýlit pouze dohodou:

[...]

3) uzavřenou mezi spotřebitelem a jeho smluvním partnerem, kteří mají v době uzavření smlouvy bydliště nebo obvyklý pobyt v témže členském státě, jestliže tato dohoda zakládá příslušnost soudů tohoto členského státu, ledaže by taková dohoda nebyla podle práva tohoto členského státu přípustná.“

8 Článek 24 bod 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Bez ohledu na bydliště stran mají výlučnou příslušnost tyto soudy členského státu:

1) pro řízení, jejichž předmětem jsou věcná práva k nemovitostem a nájem nemovitostí, soudy členského státu, v němž se nemovitost nachází;

pro řízení, jejichž předmětem je nájem nemovitostí za účelem jejich dočasného soukromého užívání na dobu nejvýše šesti po sobě následujících měsíců jsou však příslušné i soudy toho členského státu, v němž má žalovaný bydliště, pokud je nájemcem fyzická osoba a pronajímatel i nájemce mají bydliště v témže členském státě“.

9 Článek 25 odst. 1 téhož nařízení stanoví:

„Bez ohledu na bydliště stran, dohodnou-li se tyto strany, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. [...]“

Narizení (ES) č. 1896/2006

10 Článek 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. 2006, L 399 s. 1) stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se přeshraničním případem rozumí případ, ve kterém má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu.“

Německé právo

- 11 Ustanovení § 12 Zivilprozessordnung (občanský soudní řád) ze dne 5. prosince 2005 (BGBl. 2005 I, s. 3202), naposledy pozměněného zákonem ze dne 7. listopadu 2022 (BGBl. 2022 I, s. 1982) (dále jen „ZPO“), který je nadepsán „Obecná příslušnost – Pojem“, stanoví:

„Soud, který je obecně příslušný soudem určité osoby, je příslušný k řízením o všech žalobách, které jsou proti ní podány, s výjimkou žalob, pro které je stanovena výlučná příslušnost.“

- 12 Ustanovení § 17 odst. 1 ZPO stanoví, že v případě právnických osob se obecná příslušnost určuje podle místa jejich sídla.

- 13 Ustanovení § 21 odst. 1 ZPO, nadepsaného „Zvláštní příslušnost pro pobočku“, stanoví:

„Má-li určitá osoba za účelem provozování závodu, obchodu nebo provádění jiné obchodní činnosti pobočku, z níž jsou přímo prováděná plnění, tato osoba může být žalována v souvislosti se všemi činnostmi, které se přímo týkají provozování této pobočky, u soudu místa, v němž se nachází tato pobočka.“

- 14 Ustanovení § 29 ZPO, nadepsaného „Zvláštní příslušnost místa plnění“:

„1. Pro spory vyplývající ze smluvního vztahu a týkající se existence tohoto vztahu je příslušný soud místa, v němž má být sporný závazek plněn.

[...]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 15 Dne 15. prosince 2021 uzavřel JX, fyzická osoba s bydlištěm v Norimberku (Německo), smlouvu o souborných službách cestovního ruchu se společností FTI Touristik, poskytovatelem souborných služeb cestovního ruchu se sídlem v Mnichově (Německo). Tento zájezd byl rezervován prostřednictvím cestovní kanceláře se sídlem v Norimberku, která však není smluvní stranou ani není pobočkou společnosti FTI Touristik.

- 16 Vzhledem k tomu, že JX měl za to, že nebyl dostatečně informován o podmínkách vstupu a vízech nezbytných pro jeho cestu do třetí země, podal žalobu na náhradu škody ve výši 1 499,86 eura k soudu místa svého bydliště, tedy k Amtsgericht Nürnberg (Okresní soud v Norimberku, Německo), který je předkládajícím soudem. Podle JX vyplývá místní příslušnost tohoto soudu z článků 17 a 18 nařízení č. 1215/2012.

- 17 Společnost FTI Touristik namítá místní nepřislušnost předkládajícího soudu, přičemž tvrdí, že nařízení č. 1215/2012 se nepoužije na čistě vnitrostátní situace, jako je situace, o kterou se jedná v projednávané věci, kdy cestující a poskytovatel souborných služeb cestovního ruchu mají bydliště nebo sídlo ve stejném členském státě. Má za to, že v takové situaci chybí mezinárodní prvek vyžadovaný k tomu, aby toto nařízení bylo použitelné.

- 18 Pokud jde o určení jeho místní příslušnosti, předkládající soud připomíná, že pravidla pro určení obecné příslušnosti uvedená v § 12 a § 17 ZPO určují místně příslušným soud v místě sídla žalované v původním řízení, a to bez ohledu na skutečnost, že žalobce v původním řízení je spotřebitelem a žalovaná v původním řízení je podnikatelem. Odchylná pravidla pro určení

příslušnosti uvedená v § 21 odst. 1 ZPO a v § 29 ZPO nejsou podle něj použitelná, jelikož cestovní kancelář se sídlem v Norimberku, jejímž prostřednictvím si žalobce v původním řízení rezervoval zájezd, není pobočkou žalované v původním řízení a nic ve spise nenaznačuje, že by povinnosti této žalované vyplývající z dotčené smlouvy o souborných službách cestovního ruchu měly být plněny v obvodu Amtsgericht Nürnberg (Okresní soud v Norimberku).

- 19 Předkládající soud má za to, že jediným ustanovením, které může v projednávaném případě odůvodnit místní příslušnost předkládajícího soudu, je tudíž čl. 18 odst. 1 nařízení č. 1215/2012. Uvádí, že ve věci v původním řízení přitom vzhledem k tomu, že jak spotřebitel, tak poskytovatel souborných služeb cestovního ruchu mají bydliště nebo sídlo ve stejném členském státě, může být takovým mezinárodním prvkem, který by případně umožňoval použití tohoto ustanovení, pouze destinace zájezdu nacházející se v zahraničí.
- 20 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že podle názoru, který v judikatuře v Německu značně převládá, mezinárodní prvek vyžadovaný pro použití nařízení č. 1215/2012 chybí, pokud je jediným prvkem vazby na zahraničí destinace zájezdu. Tento přístup podle něj podporuje zejména skutečnost, že ustanovení tohoto nařízení je třeba vykládat striktně, stejně jako závěry, které je třeba vyvozovat z rozsudků ze dne 17. listopadu 2011, Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745), a ze dne 19. prosince 2013, Corman-Collins (C-9/12, EU:C:2013:860). Předkládající soud má za to, že uvedený přístup je rovněž potvrzen cílem uvedeného nařízení, který spočívá v určení mezinárodní příslušnosti způsobem, který zajišťuje, že strany sporu mají určenou příslušnost určitého soudu a nejsou nuceny hledat soudní ochranu v jiném členském státě nebo ve třetím státě, a zároveň v tom, že nejsou dotčena vnitrostátní pravidla příslušnosti, pokud tato pravidla poskytují přiměřenou ochranu ve státě, který je státem dané strany, a tento přístup je dále potvrzen nutností vycházet z normativního, nikoliv čistě skutkového mezinárodního prvku.
- 21 Předkládající soud nicméně poznamenává, že někteří autoři, kteří jsou uznáváni v právní nauce, připouštějí existenci mezinárodního prvku, aniž je vždy nutné, aby žalobce a žalovaný měli bydliště nebo sídlo ve dvou různých členských státech. Má za to, že články 18, 24 a 25 nařízení č. 1215/2012 mohou tento přístup podpořit. Kromě toho podle něj nelze rozlišovat mezi normativní a skutkovou povahou mezinárodního prvku, která může vyplývat z takových okolností konkrétního případu, jako je destinace zájezdu.
- 22 Za těchto okolností se Amtsgericht Nürnberg (Okresní soud v Norimberku) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 18 odst. 1 [nařízení č. 1215/2012] vykládán v tom smyslu, že kromě toho, že upravuje mezinárodní příslušnost, obsahuje i pravidlo upravující místní příslušnost vnitrostátních soudů ve věcech smluv o souborných službách cestovního ruchu, kterým se rozhodující soud musí řídit, pokud jak spotřebitel coby cestující, tak jeho smluvní partner, poskytovatel souborných služeb cestovního ruchu, mají bydliště nebo sídlo ve stejném členském státě, zatímco destinace zájezdu se nachází v zahraničí, a nikoli v tomto členském státě (tzv. ‚nepravé tuzemské případy‘), s tím důsledkem, že spotřebitel může žalobu na uplatnění svých smluvních nároků proti poskytovateli souborných služeb cestovního ruchu na základě doplnění vnitrostátních právních předpisů upravujících příslušnost soudů podat u soudu místa bydliště?“

K předběžné otázce

- 23 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 18 nařízení č. 1215/2012 vykládán v tom smyslu, že určuje jak mezinárodní, tak místní příslušnost soudu členského státu, v jehož obvodu má spotřebitel bydliště, pokud tento soud rozhoduje o žalobě podané tímto spotřebitelem proti poskytovateli souborných služeb cestovního ruchu v návaznosti na uzavření smlouvy o souborných službách cestovního ruchu a obě tyto smluvní strany mají bydliště nebo sídlo v tomto členském státě, avšak destinace zájezdu se nachází v zahraničí.
- 24 Za účelem odpovědi na tuto otázku je třeba zaprvé určit, zda takový spor, jako je spor v původním řízení, ve kterém mají žalobce a žalovaný bydliště nebo sídlo v témže členském státě, může spadat do působnosti tohoto nařízení.
- 25 V tomto ohledu z ustálené judikatury vyplývá, že použití pravidel nařízení č. 1215/2012 o příslušnosti vyžaduje existenci mezinárodního prvku. Toto nařízení však v bodě 3 odůvodnění používá pojem „občansk[é] věc[i] s mezinárodním prvkem“ a v bodě 26 odůvodnění pojem „přeshraniční[...] spor[y]“, aniž přitom obsahuje definici tohoto mezinárodního prvku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. února 2024, Inkreal, C-566/22, EU:C:2024:123, body 18 a 19, jakož i citovaná judikatura).
- 26 Avšak z judikatury Soudního dvora také vyplývá, že mezinárodní prvek je dán tehdy, může-li situace v dotčeném sporu vyvolat otázky ohledně určení mezinárodní příslušnosti soudů (rozsudek ze dne 8. února 2024, Inkreal, C-566/22, EU:C:2024:123, bod 22 a citovaná judikatura).
- 27 Pokud jde o určení mezinárodního prvku dotčeného právního vztahu, Soudní dvůr opakovaně odkázal na bydliště nebo sídlo stran sporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. května 2020, Parking a Interplastics, C-267/19 a C-323/19, EU:C:2020:351, bod 32 a citovaná judikatura).
- 28 Mezinárodní prvek je sice zjevně přítomen v případě, kdy alespoň jedna ze stran má bydliště nebo sídlo či místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byla podána žaloba, avšak mezinárodní prvek může vyplývat, jak uvedl generální advokát v bodě 32 svého stanoviska, i z dalších faktorů souvisejících zejména s meritem sporu.
- 29 Účast členského státu a třetího státu například z toho důvodu, že v prvním státě má žalobce a žalovaný bydliště či sídlo a ve druhém státě došlo ke sporným skutečnostem, může tedy taktéž dotčenému právnímu vztahu dát mezinárodní povahu, jelikož tato situace může vyvolat v členském státě otázky ohledně určení mezinárodní příslušnosti soudů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. září 2022, IRnova, C-399/21, EU:C:2022:648, bod 28 a citovaná judikatura).
- 30 Z výše uvedeného vyplývá, že spor týkající se smluvních závazků, které by měly být plněny buď ve třetím státě, nebo v jiném členském státě, než je členský stát, ve kterém mají obě strany sporu bydliště či sídlo, může vyvolávat otázky týkající se určení mezinárodní příslušnosti soudů, a splňuje tudíž podmínku mezinárodního prvku vyžadovanou k tomu, aby spor spadl do působnosti nařízení č. 1215/2012.
- 31 Pokud jde o spory mezi spotřebitelem a podnikateli, tento výklad je mimoto podpořen čl. 18 odst. 1 nařízení č. 1215/2012, který stanoví, že pravidlo stanovené v tomto ustanovení ve prospěch spotřebitele se použije „bez ohledu na bydliště druhé strany“, takže jej spotřebitelé mohou

uplatňovat vůči podnikatelům, kteří mají bydliště nebo sídlo nejen v jiných členských státech nebo ve třetích státech, ale rovněž ve stejném členském státě, jako je stát, v němž má spotřebitel bydliště.

- 32 Navíc, jak vyplývá ze znění čl. 19 bodu 3 nařízení č. 1215/2012, unijní normotvůrce výslovně uvedl případ, kdy je dohoda „uzavřen[a] mezi spotřebitelem a jeho smluvním partnerem, kteří mají v době uzavření smlouvy bydliště nebo obvyklý pobyt v témže členském státě, jestliže tato dohoda zakládá příslušnost soudů tohoto členského státu“.
- 33 Takový výklad je také v souladu s cílem nařízení č. 1215/2012, jelikož Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že toto nařízení usiluje o sjednocení pravidel o soudní příslušnosti v občanských a obchodních věcech prostřednictvím pravidel pro určení příslušnosti, která budou vysoce předvídatelná, a sleduje tím cíl právní jistoty, který spočívá v posílení právní ochrany osob usazených v Unii tím, že zároveň umožňuje žalobci snadno určit soud, u něhož může podat žalobu, a žalovanému přiměřeně předvídat, u kterého soudu může být žalován. Cíl právní jistoty v této souvislosti vyžaduje, aby vnitrostátní soud, jemuž byla věc předložena, mohl snadno rozhodnout o vlastní příslušnosti, aniž by musel zkoumat meritorní stránku věci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. února 2024, Inkreal, C-566/22, EU:C:2024:123, bod 27 a citovaná judikatura).
- 34 Jak uvedl generální advokát v bodě 51 svého stanoviska, spojitost mezi žalobou a cizí zemí sice může být v některých případech silnější než v jiných v závislosti na daném sporu, avšak posouzení otázky, zda spor obsahuje „mezinárodní prvek“, by mělo být pro soud, jemuž byla věc předložena, dostatečně snadné. V projednávaném případě musí být věc týkající se návrhu cestujícího, jenž se vztahuje na problémy, které se vyskytly v rámci zájezdu do zahraničí organizovaného a prodávaného poskytovatelem souborných služeb cestovního ruchu, bez ohledu na konkrétní povahu těchto problémů považována za věc s mezinárodním prvkem pro účely nařízení č. 1215/2012, jelikož destinace zájezdu je snadno ověřitelná a vede k tomu, že uplatnitelný režim soudní příslušnosti je pro strany předvídatelný.
- 35 Kromě toho takový výklad pojmu „mezinárodní prvek“, jako je výklad, který vyplývá z bodu 30 tohoto rozsudku, nemůže být zpochybněn odkazem, který Soudní dvůr jen pro úplnost učinil v dřívější judikatuře Soudního dvora na pojem „přeshraniční spor“, který je definován v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 1896/2006 jako případ, ve kterém má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byl podán návrh na vydání platebního rozkazu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 7. května 2020, Parking a Interplastics, C-267/19 a C-323/19, EU:C:2020:351, bod 34, jakož i ze dne 3. června 2021, Generalno konsultstvo na Republika Bulgaria, C-280/20, EU:C:2021:443, bod 33 a citovaná judikatura).
- 36 Jak uvedl generální advokát v bodě 37 svého stanoviska, i když nařízení č. 1215/2012 a nařízení č. 1896/2006 spadají do oblasti soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem, nevyplývá z toho, že by ustanovení nařízení č. 1215/2012 měla být vykládána ve světle ustanovení nařízení č. 1896/2006, jelikož předmět a působnost těchto dvou nástrojů nejsou rovnocenné.
- 37 Nařízení č. 1215/2012 má sice sjednotit pravidla pro určení příslušnosti v občanských a obchodních věcech a tato pravidla musí být v zásadě použita a mít přednost před vnitrostátními pravidly pro určení příslušnosti (obdobně viz rozsudek ze dne 25. února 2021, Markt24, C-804/19, EU:C:2021:134, body 30 a 32), nařízení č. 1896/2006 však zavádí jednotný a alternativní nástroj vymáhání pohledávek, aniž nahrazuje nebo harmonizuje mechanismy vymáhání pohledávek

stanovené vnitrostátním právem (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 79, a ze dne 13. června 2013, Goldbet Sportwetten, C-144/12, EU:C:2013:393, bod 28).

- 38 Tento výklad pojmu „mezinárodní prvek“ nemůže být zpochybněn ani skutečností, že článek 18 nařízení č. 1215/2012 je odchylkou jak z obecného pravidla příslušnosti stanoveného v článku 4 tohoto nařízení, které přiznává příslušnost soudům členského státu, na jehož území má žalovaný bydliště, tak z pravidla o zvláštní příslušnosti pro smlouvy vyjádřeného v čl. 7 bodě 1 uvedeného nařízení, podle kterého je příslušným soudem soud místa, kde závazek, o němž se jedná, byl nebo měl být splněn, a musí být nutně vykládán striktně (obdobně viz rozsudek ze dne 28. ledna 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, bod 28).
- 39 Jak totiž zdůraznil generální advokát v bodě 53 svého stanoviska, pojem „mezinárodní prvek“ umožňuje vymezit působnost nařízení č. 1215/2012 a jeho posouzení musí být provedeno totožným způsobem bez ohledu na to, zda se jedná o obecné pravidlo pro určení příslušnosti, nebo o výjimku z něj.
- 40 Z výše uvedeného vyplývá, že spor týkající se smlouvy o souborných službách cestovního ruchu spadá do působnosti nařízení č. 1215/2012, i když obě smluvní strany, tedy spotřebitel a jeho smluvní partner, mají bydliště nebo sídlo ve stejném členském státě, pokud se destinace zájezdu nachází v zahraničí.
- 41 Pokud jde zadruhé o otázku, zda článek 18 nařízení č. 1215/2012 určuje mezinárodní i místní příslušnost dotčeného soudu, ze samotného znění odstavce 1 tohoto článku vyplývá, že pravidla pro určení soudní příslušnosti stanovená v tomto ustanovení v případě žaloby podané spotřebitelem se týkají „soudů členského státu, v němž má [druhý] smluvní partner bydliště“ a dále „soudu místa, kde má bydliště spotřebitel“.
- 42 Zatímco první z obou takto formulovaných pravidel se omezuje na to, že přiznává mezinárodní příslušnost soudnímu systému určeného státu jako celku, druhé pravidlo přímo přiznává místní příslušnost soudu místa bydliště spotřebitele.
- 43 Jak uvedl generální advokát v bodě 18 svého stanoviska, toto druhé pravidlo určuje nejen mezinárodní soudní příslušnost dotčeného soudu, ale také jeho místní příslušnost tím, že přímo určuje konkrétní soud v rámci členského státu, aniž odkazuje na pravidla o rozdělení místní příslušnosti platná v tomto členském státě.
- 44 Tento výklad je podpořen cíli sledovanými ustanoveními článku 18 nařízení č. 1215/2012. Jak totiž vyplývá z bodu 18 odůvodnění tohoto nařízení, oblast spotřebitelských smluv se vyznačuje určitou nerovnováhou mezi stranami, kterou mají ustanovení článku 18 uvedeného nařízení napravit tím, že slabší strana je chráněna prostřednictvím pravidel pro určení příslušnosti, která jsou pro její zájmy příznivější než obecná pravidla (obdobně, pokud jde o pojistné smlouvy, viz rozsudek ze dne 30. června 2022, Allianz Elementar Versicherung, C-652/20, EU:C:2022:514, bod 49).
- 45 Zvláštní pravidlo pro určení příslušnosti stanovené v článku 18 nařízení č. 1215/2012 má konkrétně za cíl zajistit, že slabší strana, která hodlá podat žalobu na silnější stranu, tak bude moci učinit u soudu členského státu, jenž je snadno dostupný (obdobně, pokud jde o pojistné smlouvy, viz rozsudek ze dne 30. června 2022, Allianz Elementar Versicherung, C-652/20, EU:C:2022:514, bod 50).

- 46 Jak zdůraznil generální advokát v bodech 59 a 61 svého stanoviska, toto pravidlo chrání spotřebitele tím, že usnadňuje přístup ke spravedlnosti a ukazuje obavu unijního normotvůrce, že spotřebitel může být odrazen od podání žaloby, pokud příslušný soud, přestože se nachází v členském státě, v němž žije, není soudem jeho bydliště.
- 47 Z výše uvedeného vyplývá, že na položenou otázku je třeba odpovědět tak, že článek 18 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že určuje jak mezinárodní, tak místní příslušnost soudu členského státu v obvodu, v němž má spotřebitel bydliště, pokud tento soud rozhoduje o žalobě podané tímto spotřebitelem proti poskytovateli souborných služeb cestovního ruchu v návaznosti na uzavření smlouvy o souborných službách cestovního ruchu, a obě tyto smluvní strany mají bydliště nebo sídlo v tomto členském státě, avšak destinace zájezdu se nachází v zahraničí.

K nákladům řízení

- 48 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

Článek 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

musí být vykládán v tom smyslu, že

určuje jak mezinárodní, tak místní příslušnost soudu členského státu v obvodu, v němž má spotřebitel bydliště, pokud tento soud rozhoduje o žalobě podané tímto spotřebitelem proti poskytovateli souborných služeb cestovního ruchu v návaznosti na uzavření smlouvy o souborných službách cestovního ruchu a obě tyto smluvní strany mají bydliště nebo sídlo v tomto členském státě, avšak destinace zájezdu se nachází v zahraničí.

Podpisy